

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан
факультету

гуманітарно-педагогічного

Станіславова Л.Л.

20 19 р.

ПРОГРАМА

Соціально-психологічна практика

Галузь знань – 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність – 053 Психологія

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітньо-професійна програма – Психологія

Обсяг дисципліни – 2 кредити ЄКТС, **Шифр дисципліни** ОПП.20

Мова навчання – українська

Статус дисципліни: обов'язкова (дисципліна професійної підготовки)

Факультет – гуманітарно-педагогічний

Кафедра – психології та педагогіки

Форма навчання	Курс	Семестр	Загальне навантаження		Кількість годин						Курсовий проект	Курсова робота	Залік	Іспит	
			Європейські кредити	Години	Аудиторні заняття				Індивідуальна робота студента	Самостійна робота студента, в т.ч. ІРС					
					Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття							
Денна	1	1, 2	2,0	60						60					

Програма складена на основі освітньо-професійної програми та стандарту вищої освіти зі спеціальності 053 Психологія

Програму склали Витяк д. філос. н., доц. Афанасенко В.І.,

Гасяк д. психол. н., доц. Комар Т.В.

Програму схвалено на засіданні кафедри психології та педагогіки

Протокол від 29 08 2019 р. № 1 Зав. кафедри Є. М. Потапчук

Програму розглянуто та схвалено вченою радою гуманітарно-педагогічного факультету

Голова вченої ради ГПФ Станіславова Л. Л. Станіславова

2. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Дисципліна «Соціально-психологічна практика» є складовою обов'язкової частини дисциплін професійної підготовки фахівців першого (бакалаврського) освітнього рівня за спеціальністю 053 Психологія за освітньо-професійною програмою Психологія.

Пререквізити – вихідна.

Кореквізити – Основи тренінгової роботи та коучингу. Психологія емоцій з тренінгом емоційної стійкості. Соціальна психологія з тренінгом комунікативності. Організаційна психологія. Тренінг професійної успішності психолога.

Відповідно до Стандарту вищої освіти із зазначеної спеціальності та освітньої програми практика забезпечує такі компетентності та програмні результати:

компетентності: Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. Навички міжособистісної взаємодії. Здатність працювати в команді. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків. Здатність дотримуватися норм професійної етики. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

програмні результати навчання: Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

Мета – оволодіння майбутніми психологами уміннями адаптації до освітнього процесу та входження до професії; вироблення професійно-орієнтованих навичок міжособистісної взаємодії, вміння працювати в команді; формування образу майбутнього фахівця, використовуючи загальні теоретико-методичні та етичні принципи професії психолога.

Предмет практики: організація та проведення соціально-психологічної практики.

Завдання – діагностично визначити індивідуальний зміст творчого потенціалу особистості як цілісного динамічного ресурсу потреб, здібностей, властивостей та можливостей їх здійснення; апробувати та засвоїти досвід пізнання та розвитку творчого потенціалу особистості; усвідомити психологічний зміст та функції саморегуляції та самоорганізації творчого потенціалу особистості; виявити та експлікувати функції психологічних захистів у формуванні стратегії розвитку та здійснення особистості; практично засвоїти покрокову модель розвитку творчого потенціалу особистості як альтернативний варіант перманентного пізнання, розвитку особистості упродовж життя.

Результати навчання. Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті завдань практики; пропонувати власні способи вирішення задач і проблем у соціально-психологічному процесі; приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання. Взаємодіяти; вступати у комунікацію; бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності; ефективно виконувати різні ролі у команді; відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку; знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

3. Структура і зміст програми

3.1. Програма практики

№ лекції	Зміст практики	Кіл.-ть годин
1 СЕМЕСТР		
1.	Участь у настановній конференції	1
2.	Практикум розвитку толерантності особистості (завдання 1 блоку)	5
3.	Практикум з розвитку здатності до безконфліктного педагогічного спілкування: рольова гра зі спонтанно визначеним сюжетом (завдання 2 блоку)	5
4.	Практикум керування стресом в професійній педагогічній діяльності: основні методи емоційно-вольової саморегуляції (завдання 3 блоку)	5
5.	Тренінг часової компетентності як інтегральної характеристики часової транспективи особистості (завдання 4 блоку)	5
6.	Практикум психологічних основ партнерської взаємодії (завдання 5 блоку)	5
7.	Оформлення звітної документації	2
8.	Участь у звітній конференції. Захист практики	2
	РАЗОМ:	30
2 СЕМЕСТР		
1.	Участь у настановній конференції	1
2.	Практикум «Психологічні засоби розвитку толерантності особистості» (завдання 1 блоку)	5
3.	Тренінг з правил та технік безконфліктної комунікації у педагогічному процесі (завдання 2 блоку)	5
4.	Практикум «Психосоматика про взаємозв'язок між стресовим емоційним станом та здоров'ям людини» (завдання 3 блоку)	5
5.	Тренінг ефективної організації діяльності — джерело професійного розвитку психолога (завдання 4 блоку)	5
6.	Практикум моделювання та становлення партнерської взаємодії (завдання 5 блоку)	5
7.	Оформлення звітної документації	2
8.	Участь у звітній конференції. Захист практики	2
	РАЗОМ:	30

3.2. Орієнтовний перелік завдань

1 СЕМЕСТР

1 БЛОК Практикум розвитку толерантності особистості.

Визначення основних закономірностей феноменів інтолерантності та мікроагресії у спілкуванні з учасниками освітнього процесу.

Організація безпечної міжособистісної взаємодії.

Володіння знаннями конструктивних способів взаємодії.

Саморегуляція та надання психологічного супроводу в умовах інтолерантності.

2 БЛОК Практикум з розвитку здатності до безконфліктного педагогічного спілкування: рольова гра зі спонтанно визначеним сюжетом

Рольова гра як тренінгова методика. Структуровані рольові ситуації.

Сюжетний репертуар рольової гри: «Конфлікт між викладачем та студентом», «Конфлікт на нараді», «Конфлікт педагога з керівництвом» тощо.

Розігрування рольових ситуацій в умовах штучно створених труднощів.

Діагностичні та корекційні можливості рольової гри.

3 БЛОК Практикум керування стресом в професійній педагогічній діяльності: основні методи емоційно-вольової саморегуляції

Шкала психологічного стресу PSM-25.

Тест самооцінки стресостійкості (С.Коухена, Г.Вілліансона).

Чарівна країна почуттів (Т.Грабенко, Т.Зінкевіч-Євстігнєєва, Д.Фролов).

Риси емоційного інтелекту (К.В. Ретрідес).

Дихальна гімнастика, нервово-м'язова релаксація, медитація, аутотренінг, метод самонавіювання.

Вправи для саморегуляції Л.Персіваля, Г.Д.Горбунова, Р.Деметера, В.Марищука, О.Чернікової.

4 БЛОК Тренінг часової компетентності як інтегральної характеристики часової транспективи особистості

Робота в групах: “Психіка і час: темперамент, задоволеність життям, темп дій”; “Технологія тайм-менеджменту”; “Часове сприйняття”; “Час і самоорганізація”; “Часова компетентність в структурі комунікативної компетентності”.

Вправи “Психологічний час”, “Час і саморегуляція”. Техніка інкаунтер.

Діагностика “Час і продуктивність роботи”. Самодіагностика “Часовий ресурс”.

Дискусія “Хронофаги: макрофаги, мікрофаги”.

5 БЛОК Практикум психологічних основ партнерської взаємодії

Визначення основних параметрів та особливостей закономірностей різних стилів та форм міжособистісної взаємодії у освітньому процесі.

Організація безпечної та конструктивної міжособистісної взаємодії.

Конструктивна трансформація суперечливих взаємин та конфліктних ситуацій;

Відпрацювання навичок адекватних і конструктивних способів взаємодії.

Саморегуляція емоційного стану та власної поведінки у освітній взаємодії.

2 СЕМЕСТР

1 БЛОК Практикум «Психологічні засоби розвитку толерантності особистості»

Діагностика проявів толерантності-інтолерантності, мікроагресії за особливостями комунікації.

Відпрацювання навичок саморегуляції комунікативної діяльності.

Усвідомлення особистої відповідальності за перебіг міжособистісної взаємодії.

2 БЛОК Тренінг з правил та технік безконфліктної комунікації у педагогічному процесі

Відпрацювання навичок міжособистісної комунікації, особливості вербальної і невербальної комунікації.

Визначення комунікативні бар'єри та оцінювання рівня сформованості єдиного комунікативного простору.

Дослідження впливу на відвертість як фактор ефективної комунікації.

Відпрацювання навичок активного слухання партнера, технік вирівнювання напруги у педагогічному спілкуванні.

Техніка Франкліна у забезпеченні безконфліктної комунікації у педагогічному процесі.

3 БЛОК Практикум «Психосоматика про взаємозв'язок між стресовим емоційним станом та здоров'ям людини»

Розкриття понять «стрес», «психосоматика», «ефект переносу», «ефект скрученої пружини».

Ознайомлення з наслідками стримування негативних емоцій; наслідками витіснених негативних емоцій за даними психологів Л.Хей, В.Сінельнікова, Л.Бурбо, С.Лазарева, С.І.Лосева.

Відпрацювання навичок конструктивних (екологічних) способів вираження емоцій.

Практичні вправлення у розвитку антистресового мислення та вміння керувати власним психоемоційним станом.

4 БЛОК Тренінг ефективної організації діяльності — джерело професійного розвитку психолога

Діагностика власних часових ресурсів. Удосконалення навичок саморегуляції в часовому просторі.

Корекція індивідуальних особистісних утворень, що спонукають до неефективних затрат часу (феномен прокрастинації).

Дискусія “Прокрастинація - “хвороба” сучасності”.

Групова вправа “Стратегії планування”.

Обмін досвідом “Конструктивна діяльність у змінних освітніх умовах”.

Психодрама “Мій час як безцінний ресурс”.

Створення терапевтичної мандали.

5 БЛОК Практикум моделювання та становлення партнерської взаємодії

Визначення орієнтації на продуктивні, вільні, відповідальні гідні взаємини у освітньому процесі.

Розвиток навичок емоційної саморегуляції та відповідальної діяльності у процесі педагогічного спілкування.

Імплементация рефлексивного дискурсу як основи для становлення та регуляції партнерської взаємодії

4. Технології та методи навчання

Процес проходження соціально-психологічної практики ґрунтується на використанні традиційних та сучасних технологій, зокрема: самостійна робота (робота з літературними джерелами, використання систем MOODLE); словесні (розповідь, бесіда, пояснення); практичні; наочні (вправи, техніки, тренінг з елементами демонстрації, ілюстрації); інформаційно-комунікаційні технології, мультимедійні технології.

Самостійна робота студентів складається: закріплення пройденого матеріалу, з опрацювання рекомендованої літератури, виконання додаткових практично-професійних завдань за профілем майбутньої професії.

5. Методи контролю.

На всіх етапах проходження практики студенти отримують індивідуальні консультації у своїх керівників. Обов'язковим для студента є ведення щоденника з практики встановленого зразка, в якому послідовно висвітлюються всі етапи роботи і форми контролю, і який додається до звіту з практики.

По закінченню практики студенти надають керівнику практики від кафедри звітну документацію. Захист звіту з практики проводиться на звітній конференції з практики. На звітну конференцію необхідно подати звіт, заповнений щоденник та зробити презентацію своєї роботи.

Оцінка за практику виставляється за підсумком результатів проведення відповідної завданням практики роботи (рівень теоретичного обґрунтування і якість методичного забезпечення), якості продемонстрованих студентом вмінь і навичок проведення психологічного аналізу своєї діяльності, а також рівня професійної компетенції студента,

виявленого у процесі проходження практики. На підставі вище вказаного викладач-керівник проводить залік із диференційованою оцінкою.

6. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ У СЕМЕСТРІ

Результати складання диференційованого заліку оцінюються за чотирибальною шкалою (“відмінно”, “добре”, “задовільно”, “незадовільно”) та вносяться до журналів, екзаменаційних відомостей, індивідуального плану студента.

Оцінювання результатів навчання студентів за ваговими коефіцієнтами

Оформлення документації з практики			Звітна конференція
ведення щоденника	повнота документації	якість документації	
0,25	0,25	0,25	0,25

Критерії оцінювання документації з практики

«Відмінно» ставиться у випадку, якщо матеріали практики відповідають усім формальним та змістовним вимогам до їх написання, зокрема:

- матеріали практики подані у встановлений термін;
- звітна документація представлена у повному обсязі;
- матеріали практики є оригінальним авторським доробком студента, а не ксерокопією чи дублюванням роботи іншого студента;
- наявні бланки всіх досліджень;
- кількісний та якісний аналіз результатів досліджень виконаний у повному обсязі без суттєвих помилок і недоліків.

«Добре» ставиться у випадку, якщо матеріали практики відповідають усім формальним та змістовним вимогам до їх написання, зокрема:

- матеріали практики подані у встановлений термін, у повному обсязі;
- матеріали практики є оригінальним авторським доробком студента, а не ксерокопією чи дублюванням роботи іншого студента;
- наявні бланки досліджень;
- кількісний та якісний аналіз результатів досліджень виконаний у повному обсязі, але наявні незначні помилки та недоліки, що пов’язані з обчисленнями результатів та їхньою інтерпретацією.

«Задовільно» ставиться у випадку, якщо матеріали практики відповідають встановленим формальним та змістовним вимогам до їх написання, зокрема:

- матеріали практики подані у повному обсязі, але пізніше встановленого терміну;
- матеріали практики є оригінальним авторським доробком студента, а не ксерокопією чи дублюванням роботи іншого студента;
- матеріали практики представлені в неповному обсязі, наявні помилки, які студент за допомогою керівника практики спроможний виявити, але не завжди може виправити;
- студент не дотримувався всіх вимог до оформлення матеріалів практики;
- наявні бланки досліджень;
- кількісний та якісний аналіз результатів досліджень виконаний у повному обсязі, проте наявні помилки та недоліки, що суттєво позначаються на їхній інтерпретації.

«Незадовільно» ставиться у тих випадках, якщо:

- матеріали практики не подані або подані частково;
- матеріали практики є дублюванням або ксерокопією матеріалів іншого студента;
- відсутні бланки досліджень;
- студент допустив помилки при здійсненні кількісного та якісного аналізу результатів досліджень, що суттєво вплинуло на їхню інтерпретацію.

Критерії оцінювання звітної конференції

«Відмінно» – чіткість, логічність, структурованість виступу з представленими матеріалами, висока культура їх письмового оформлення та методичного обґрунтування.

«Добре» – розкриття основних методичних аспектів представлених матеріалів, незначне порушення логічних зв'язків, незначні неточності в аналізі матеріалів та труднощі в їх методичному обґрунтуванні.

«Задовільно» – формальний характер виступу з представленими матеріалами, несформованість вміння методичного обґрунтування відповідних елементів бази знань, низький рівень володіння практичними знаннями та уміннями.

«Незадовільно» – студент відсутній на захисті звіту

Підсумкова оцінка за семестр згідно з національною шкалою і шкалою ЄКТС встановлюється в автоматизованому режимі після внесення викладачем усіх оцінок до Електронного журналу. При цьому за інституційною шкалою ставиться відповідна оцінка, а за шкалою ЄКТС – буквене позначення оцінки, що відповідає набраній студентом кількості балів відповідно до таблиці співвідношення.

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інституційна інтервальна шкала балів	Інституційна оцінка, критерії оцінювання		
A	4,75–5,00	5	Зараховано	<i>Відмінно</i> – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навичок
B	4,25–4,74	4		<i>Добре</i> – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками
C	3,75–4,24	4		<i>Добре</i> – в загальному правильна відповідь з двома-трьома суттєвими помилками
D	3,25–3,74	3		<i>Задовільно</i> – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією
E	3,00–3,24	3		<i>Задовільно</i> – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00–2,99	2	Незараховано	<i>Незадовільно</i> – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00–1,99	2		<i>Незадовільно</i> – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни

Рекомендована література

1. Болотова А. К. Психологія організації часу : навч. Посібник для студентів вузів / А. К. Болотова. – М. : АспектПресс, 2006. – 254 с.
2. Вишневський О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки : посібник для студентів вищих навчальних закладів. Дрогобич : Коло, 2006. 326 с.
3. Джонсон В. Соціальна психологія: тренінг міжособистісного спілкування / В. Джонсон. – Київ: видавничий дім «КМ Академія», 2003. – 288 с.
4. Кук М. Эффективный тайм-менеджмент : Как рационально спланировать свое рабочее и свободное время / М. Кук ; пер.с англ. К. Давыдова. – М. : Издательско-торговый дом «ГРАНД» ; М. : Фаир-пресс, 2003. – 331 с.

5. Моргенстерн Дж. Технологии эффективной работы / Дж. Моргнстерн ; пер. сангл. – М. : Добрая книга, 2006. – 336 с.
6. Орлов Ю.М. Оздоровляющее (саногенное) мышление. Москва: Слайдинг, 2006. 96 с.
7. Павленко, В. М. Психологія толерантності особистості (на матеріалі дослідження студентів): монографія / В. М. Павленко, М. М. Мельничук; авт. післямови проф. В. Ф. Моргун. – Полтава : ФОП Мирон І. А., 2014. – 244 с.
8. Прибутько П. С. Конфліктологія: навчальний посібник / П.С. Прибутько, Р.В. Михайленко, Л.М. Дубчак. – Київ: КНТ, 2010. – 136 с.
9. Способы снятия нервно-психического напряжения: сборник методических разработок занятий для широкого круга педагогов / Сост. А.А.Никифоров, Л.А. Хохлачёва. Белгород, 2009. 21 с.
10. Федорчук В.М. Соціально-психологічний тренінг "Розвиток комунікативної компетентності викладача" / В.М. Федорчук. – Кам'янець-Подільський: Абетка, 2003. – 240 с.
11. Яланська С. П. Психологічні аспекти розвитку толерантності особистості в освітньому середовищі / С. П. Яланська // Психологія особистості. – Івано- Франківськ, 2016. – № 1 (7). – С. 100-109.